

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Epistolai tu hagiū Isidōru tu Pēlusiōtu

Isidorus <Pelusiota>

Parisiis, 1585

Antonij Melissa multis locis restituta & emendata, Cap. 4.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-71898](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-71898)

ERASMVS & Brixius ac plerique alij Basilium Magnum & Ioannem Chry-
 softomum eadem tempestate floruisse, maximamque familiaritatem inter se
 coluisse idcirco putant, quod videant in pulcherrimis illis Chrysoftomi de Sa-
 cerdotio libris loquentem induci Basilium, singularisque necessitudinis, quæ
 ei cum Chrysoftomo intercessit, illustrem atque honorificam mentionem fieri.
 Quam tamen opinionem falsam esse perspicue constat, vel ex ipsis libris, à qui-
 bus in eam sententiam inducti sunt. Nam cum Chrysoftomus Basilium eum,
 cum quo colloquitur, fuga se subduxisse queratur, cum interim ipse ad Eccle-
 siæ gubernacula raptus est, quis est in Ecclesiasticæ historiæ monumentis tam
 rudis ac peregrinus, quin statim animaduertat id nullo modo conuenire posse
 Casariensi Basilio, qui plurimis annis ante Chrysoftomum ad huiusmodi digni-
 tatem prouectus est, hoc est, imperante Valente: in partem errorem Nicepho-
 rum quoque incidisse video, qui lib. 12. cap. 44. Cesarium, qui Theodosij Magni
 tempore Magistri potestatem in Imperiali aula obtinebat, Gregorij Theologi
 fratrem fuisse scribit: cum tamen certum sit, Cesarium illum Nazianzeni ger-
 manum superstitionibus adhuc parentibus extremum vitæ diem obiisse, hoc est,
 vel Iuliano apostata adhuc imperante, vel certè mox ab eius interitu. Quin ne
 hoc quidem mihi verisimile videtur huius Cesarij Nazianzeni esse quæstiones
 illas Theologicas, quas D. Pontacus in sua Chronologia penes se esse ait. Nam
 si præter Medicinæ scientiam, quam in Iuliani Augusti aula profitebatur, tantum
 insuper in diuinarum litterarum doctrina profecisset, vt etiam in eo genere
 monumentum eruditionis posteritati relinqueret, sanè Gregorius in ea Ora-
 tione qua funus eius ornat, inter cæteras laudes, quas in eum congerit, hanc,
 vt opinor, minimè omisisset. Tantum autem abest, vt quicquam tale ipsi tri-
 buat, vt etiam in Epistolis acriter & acerbè eum insectetur, vt mundi illecebris
 prorsus delinitum atque irretitum. Sed & in eodem libro Pontacum ob nomi-
 num similitudinem lapsum esse non dubito, cum Aërium dictum esse Atheum
 ait, cum id constanter ab Historicis sacris Aëtio tribuatur, quemadmodum item
 illud, quod eodem loco Eunomium Aërij Notarium fuisse commemorat: qui
 tamen non Aërij, sed Aëtij Notarius fuit. Quanquam etiam, vbi de Eunomio
 agitur, grauiores ipsius errores ex authoribus Grecis afferri debuerunt. Verum
 vt ad Aërium redeam, permirum sanè mihi visum est, quod Ioannes Damascenus
 in libello de Hæresibus, de eo tanquam adhuc viuo verba facit, cum tamen
 inter Epiphanium, qui ipsius quoque errores litteris prodidit, & Damascenum
 aliquot secula intercesserint. Quæ res in eam me opinionem adduxisset, libel-
 lum illum antiquioris cuiusdam scriptoris esse, nisi postea mentionem quoque
 Iconoclastarum faceret, aliorumque Hæreticorum, qui Damasceni ætate exi-
 titerunt. Quonam ergo pacto hic nodus explicari queat, non satis perspicio,
 nisi quis fortasè Hæreticum eum adhuc viuere dicat, cuius error nondum
 extinctus sit.

ANTONII MELISSA multis locis restituta & emendata.

CAP. I. III.

EXTA T præclarum opus Antonij Monachi, ex variis authoribus tam factis
 quam prophanis cõcinnatū, quod Melissa inscribitur. Id ego nuper cum in
 manus sumplissem, multa inter legendū se obtulerūt, partim exemplaris Greci
 vitio deprauata, partim etiā ob concisas atq; à suo corpore diuulsas sententias,

A 3j

ab interpretibus haud satis interdū cōmodè reddita. Quæ quidē hīc annotatē libuit, vt submotus velut obicibus ac salebris, sine offendiculis postea Lectores per hunc authorem grassari possint. Nec verò omnia colligere est animus, sed ea demum, quæ ad rem Theologicam pertinebunt: ne alioqui instituti mei memoriam abiicisse, atque extra septa, vt dici solet, proflire videar. Cap. 1. verba hæc, Tecto pulsa & sub dio, &c. falsò tribuuntur Gregorio Thaumaturgo: sunt enim Nazianzeni. Cap. 2. hæc Gregorij verba confusè leguntur, Qui diuersum quàm nos, &c. Sic enim legi debent: Qui diuersum quàm nos sentiunt, eos assumamus quidem, ac quoad fieri potest, curemus: eos verò, qui incurabiles sunt, ceu veritatis luem auersemur. Cap. 3. in Basilio, post hæc verba, iuxta Prophetæ orationem qui dicit, adde, Confige timore tuo carnes meas. Cap. 4. in Theologo lege, Multis in ipso littore navis demersa est. πολλοῖς enim ad nauigantes refertur, non ad ὄρμους. Versus est Terrastichorum Gregorij. Cap. 8. in Basilio, scribe in Græco, οἱ αἰεὶ τῷ καὶ τὸν βίον παρακλίαν. Locus est apud Basil. Homil. in princ. Prouerb. Cap. 16. aliter verò debuit locus ille Gregorij, qui est in magno Apolog. γὰρ ἴσον ἀντὶς ὀλίγης χερσίας μεταλάτοι πλεσίως, ἢ βαθείας ἀρετῆς καὶ μικρόν. sic nempe, Citius quispiam exiguum vitium abundè perceperit, quàm amplissimam virtutem exiguè. Eod. cap. in Theologo, irrepsit error in Græco. Nam pro ἢ φρεῖς ὡδραμοδῶς (quod Gesnerus vertit, aut frigidus aër transiliens) scribi debet ἢ ψιζῶν. i. aut mica transuersim in fauces incidens. Locus est in Orat. de sancto Baptif. Sed & hīc quoque malim, vtcunque de imagine. s. diuina, gloriatur, quàm vt Gesnerus, vtcunque turgat sua specie. Quamquam illud longè grauius, quòd ποτίς πλεονάσας reddidit, fluuius inundans, cūm potius vertendum esset, immoderata perpotatio. Et in fine, pro, venenum assumptum, malim vcnosum repertum. Eodem cap. hi versus, Nihil boni inter homines, Gregorij Nazianzeni sunt, non Nysifeni. Cap. 17. in Chryst. arbitror delenda hæc verba, καὶ φίλων καὶ πρῶτον. Neque enim ad sensum quicquam faciunt, imò nec posterius vocabulum vllam habet significationem. Cap. 27. in Theologo, pro χρεῖσιν χρεώσιν, repono χρεῖσιν χρεώσιν. Et sic in Latino, pro, Christo debitor esse malis, substitue, Christum debitorem habere malis. Locus est in Tetrastichis, vbi de beneficentia erga pauperes agit. Cap. 32. in Theologo, mutila sunt Græca, sed restituentur, si pro ἐξέμεγα, legamus ἐξεμεθήσεται, & in versione Latina post hæc verba, à tincis consumentur, subnectamus, aut, vt Scripturæ verbo vtar, euomentur. Hoc enim verbum habetur in lib. Iob. cap. 13. quod quidem exponens Nicetas apud Nazianzenū, ait Scripturam hac dictione vti, quòd quemadmodum is qui noxium aliquem cibum euomit, probos etiam vnà eicit, sic qui iniquis rationibus facultates suas auget, plerunque non tantūm iniuste patra amittit, sed ea quoque quæ iusto nomine possidebat. Cap. 33. dum Gregorij verba corrigere studet Gesnerus, ea peruertit. Nam dum πένησι legere mauult quàm πένης, eam nobis sententiam exhibet, quæ ab authoris sensu alienissima est. Sic enim Græca habent: ἕδὲν τῶ θεῷ μέγα, ὃ μὴ καὶ πένης δίδωσι. Nil apud Deum magni æstimatur, quòd non pauper quoque dare queat. Quibus verbis hoc vult, nullum munus Deo gratius offerri posse, quàm præstantissimas quasque virtutes, quas non minus à pauperibus quàm à copiosis hominibus accipere potest. Cap. 38. in Basilio, vertit interpretes, ὃ τῇ σαρκὶ πρῶτον ἀείματος τὸ πνεῦμα καταγωνίζεται (sic enim legendum, non καταγωνίζεται) qui carnem auget, spiritum impedit. Ego sic: Qui se carni adiungit, spiritum expugnat,

pugnat. Cap. 39. in Theologo vitiosè legitur, *πικρὸν χρέμεις ἀπαιτῶ*. Emendat autem Gesnerus *ὑποσιτῶ*, & ad eam emendationem versionem suam accommodat. Reddit enim, Quid & tu laboras fastidio cibi. At in Græco legendum *ἀπειτῶ*. Quid & tu cruditate laboras, &c. Cap. 42. in Basilio putat interpres vitium inesse in voce *ἀκουσίως*, mauultque *θαυμασίως*. Sed nulla causa est quamobrem peruulgata lectio exulet. Nam & in Homilia in sanctam Iulittam, vnde hic locus sumptus est, eodem modo legitur, nisi quòd particula coniunctiua antecedit. Hoc enim dicit Basilius, gratias Deo esse habendas, qui nos etiam inuitos ab assiduis laboribus beneficio somni recreat. Cap. 51. in Theologo nihil est mutili, quemadmodum suspicatur interpres. Hoc enim duntaxat vitij inest, quòd hæc verba, *ὡν γὰρ τὸς ἐπαύρις οἶδα τῶτων σαφὲς καὶ τὸς ἑπιδόσεις*, non distinguuntur ab antecedentibus: cum tamen illa quæ præcedunt, sint Basilij, quæ autè sequuntur, sint Gregorij in initio Basilianæ orationis: quæ quia nō transtulit Gesnerus, eius vicem geremus, ac sic reddemus: Quarum enim rerum laudes, earum quoque incrementa noui. Cap. 57. in Theologo, Decebat nos nec applaudere nec flecti passionibus. Quo loco frustra applausum est ab interprete, qui minimè animaduertit mendum in fuisse in verbo Græco *μαλακίξεισθαι*, pro quo *μαλακίξεισθαι* legendum, hoc est mollicie atque ignauia laborare. Hanc enim lectionem omnia Gregorij exemplaria agnoscunt, non illam adulterinam ac supposititiam. Cap. 61. in Theologo, Græca quæ corrupta putat interpres, sic leguntur in Orat. ad ciues Naz. timore percuss. *δεινὸν ὑπείχειαι δαπανῆσαι τῇ σιωχίᾳ τῆς συνήθους*. i. graue ac periculofum est principum benignitatem ignoscendi assiduitate exhaurire atque absumere. Cap. 62. in Theologo, Noli inuidere præclarum aliquid facienti, quamuis illum tibi inuidum esse persuasus sis, ac idèd succenteas. Quo loco longè tum à verbis, tum à sensu Gregorij aberrat interpres. Sic enim Græca habent: *μὴ φθονήσης τῷ κατρηθούῳ, ὁ φθονήεις, καὶ φθονεῖσθαι πειθεῖς, καὶ ἀλλοτῶ το κατρηθούῳ*. Ne inuideas ei quæ rectè atque ex virtute aliquid agit, tu cui inuisum est. i. à diabolo, quique adductus es vt crederes tibi inuideri, ob idque corruisti. Persuasit enim diabolus homini, non alia de causa interdictum ipsi fuisse ne scientiæ arborem attingeret, quàm quòd Deus ipsius felicitati inuideret. Cap. 64. hunc Theologi versiculum, *κρείττω λογισμὸς ἀράξεων ἢ χρημάτων* vertit Gesnerus; Ratio melior est actionibus aut pecuniis: absurdo sensu. Hoc enim his verbis significat Gregorius, melius esse probarum actionum numerum subducere, quàm pecuniarum: hoc est, præstantiores esse virtutum quàm pecuniarum opes. Cap. 66. Timores non inuites, &c. Hæc sententia non Basilij est, sed Nazianzeni; in Epist. ad Cæsar. fratrem. Cap. 70. in principio mutila sunt Græca. Sic autem integra erunt, *μήτε τὸ ἀλγεῖν ἀποθνήσκον ἢ*, &c. suntque verba Nazianzeni. Cap. 73. Sufficit enim eis vel vnus oppositus. Malim, Satis enim superque est vel vnus aduersarius. i. diabolus.

Emendantur multa ex lib. 2. Melissa.

CAP. V.

QVAM nonnihil repurgando priori Melissa libro operam dedimus, eandem alteri quoque impendemus. Nam & in hoc quoque Ribittus interpres, dum Gesneri iudicio contentus, in obscurioribus locis ad fontes ipsos recurrere, atque Authores, vnde sententiæ collectæ sunt, consulete recusat, interdum Græca parum fideliter & commodè reddit. Cap. 1. in Theologo, Hoc est viri

A iiij